

Hjemmeforældrenes

Landsorganisation

Hjemmeforældrenes Landsorganisation

Undersøgelse af hjemmelivet (2021)

INDHOLD

1. Indledning	s. 3
2. Resume	s. 3
3. Metodiske overvejelser og foranstaltninger	s. 3
- Respondenter	
4. Hvornår blev beslutningen om at hjemmepasse taget?	s. 4
- Oveblik over multiple choice-svar	
5. Hvorfor vælger man at hjemmepasse?	s. 5
- Indkøring	
- Moderlig institution	
- Corona	
- Viden, som faktor for at hjemmepasse	
6. At "falde til" i jeres hjemmepasserliv	s. 6
- Modstand	
- Usikkerhed	
- Identitet/moralitet	
- Viden om børns udvikling ved pasning i eller uden for hjemmet	
7. Støtte, hjælp eller vejledning fra kommunal, regional eller anden offentlig side i forbindelse med beslutningsprocessen?	s. 13
- Det offentlige system	
8. Hvordan kan processen om at vælge at hjemmepasse lattes	s. 15
- Normalisering og radikaliserings af hjemmepasning	
9. Rettigheder og retmæssig brug af rapporten	s. 16

1. INDLEDNING: Spørgeskemaet, der ligger til grund for denne rapport, er udsendt og delt i marts 2021, altså forud for, at Hjemmeforældrenes Landsorganisation blev stiftet i september 2021. Spørgeskemaet havde til formål at skabe indsigt i, hvad der rørte sig hos hjemmepassende forældre, og hvad de ønskede af en eventuelt kommende landsorganisation. Spørgeskemaet er oprettet og sendt ud af Signe Marie Nielsdatter, medstifter af Hjemmeforældrenes Landsorganisation, og svarene til skemaet er efterfølgende blevet bearbejdet af flere omgange af i Hjemmeforældrenes Landsorganisation. Denne rapport indeholder ikke analyse, diskussion eller konklusion, men er en stærkt reduceret videreformidling af spørgeundersøgelsens besvarelser. Spørgeundersøgelsens målgruppe er nuværende eller kommende hjemmepassende forældre. Spørgeundersøgelsens metode er online spørgeskema med åben besvarelse.

2. RESUME: Denne rapport omhandler besvarelser vedrørende hjemmepasseres økonomi og bekymringer herom, fællesskaber og ensomhed i hjemmepasserlivet samt information eller mangel på samme fra offentlige instanser omkring hjemmepasning og ligestilling af pasningsformer. Det omhandler konkrete og autentiske svar på, hvorfor nogen vælger at hjemmepasse, og hvilke følelser et sådant valg kan have.

3. METODISKE OVERVEJELSER OG FORANSTALTNINGER: Ved åbne besvarelser får man en kvalitativ besvarelse i en kvantitativ spørgeform. Det har givet store mængder af datamateriale, fordi besvarelserne i dette spørgeskema har indeholdt mange personlige beretninger med beskrivelser af konkrete hændelser samt følelser. Kvantitative spørgeundersøgelser har oftest til formål at indhente kvantitative data om populationer og data, der kan beskrives i tal, men her har vi knap 2300 kvalitative besvarelser. Vi har derpå opnået resultater, der ellers er svære at komme i nærheden af, da disse data oftest indsamles ved interviews. Med den kvalitative metode er det muligt at indsamle data, der har stærk intern validitet, men at generalisere er ofte sværere end ved den kvantitative tilgang. Derfor vil denne rapport lande et sted midt imellem den kvalitative og den kvantitative metodes resultater og både indeholde generaliserbare resultater samt internt validérbare resultater, der er underbygget af få citater.

Respondenter:

Hvem besvarer dette spørgeskema

481 respondenter (96.6%): Hjemmepasser deres børn

17 respondenter (3.4%): Hjemmepasser ikke.

Ud af disse har 57 respondenter (11%) svaret, at et eller flere af deres børn passes helt eller delvist i institution. Pasning i institution spænder fra besvarelser på 0 - 8 timer i gennemsnit om dagen. Her skal tilføjes, at det kan være, at den ældre søskende er i institution, mens den yngste passes hjemme.

Børnene passes helt eller delvist i

Kommunal dagpleje: 5 respondenter (8.6%)

Privat pasningsordning: 10 respondenter (17.2%)

Vuggestue: 6 respondenter (10.3%)

Børnehave: 37 respondenter (63.8%)

Andet (hvilket flere skriver er skole): 8 respondenter (13.8%)

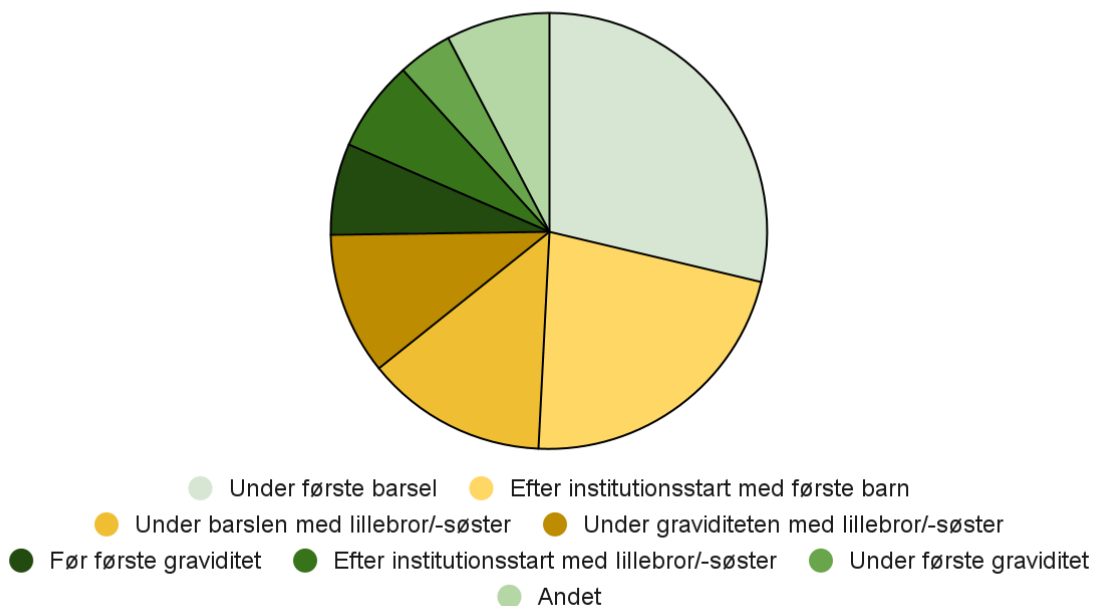
Af de adspurgte svarer:

319 respondenter (64.6%): ja, til at have prøvet at få et eller flere børn passet i institution.

175 respondenter(35.4%): nej, til at have prøvet at få et eller flere børn passet i institution.

4. Hvornår blev beslutningen om at hjemmepasse taget?

Procentvis besvarelser

Overblik over multiple choice-svar

Ved gennemgang af besvarelserne ses det, at flere har valgt "Andet" og dernæst uddybet et scenarie, der reelt passer ind i en af de øvrige kategorier. Disse besvarelser er derfor redigeret og tæller derfor med ved den svarkategori, hvor de reelt passer ind:

1. Under første barsel: 98 respondenter(28,7 %)

2. Efter institutionsstart med første barn: 75 respondenter(22 %)
3. Under barslen med lillebror/-søster: 46 respondenter(13,5 %)
4. Under graviditeten med lillebror/-søster: 36 respondenter(10,6 %)
5. Før første graviditet: 23 respondenter(6,7 %)
7. Efter institutionsstart med lillebror/-søster: 23 respondenter 6,7 %)
8. Under første graviditet: 14 respondenter(4,1 %)

Tillæg til besvarelsen

Andet (26 respondenter = 7,6 % - dog er tallene fratrukket de svar, der reelt passer ind i de øvrige kategorier) Hvoraf 7 ud af 26 (26.92 %) adspurgte beskriver at de først valgte at hjemmepasse da deres barn skulle starte i børnehave eller var startet i børnehave. Det ses også, at 6 ud af 26 (23.08 %) beskriver, at det først var efter at have fået barn nummer 3, 4 eller 5, at beslutningen om at hjemmepasse blev truffet. 2 ud af 26 (7.69 %) har taget beslutningen, fordi de selv har arbejdet i et dagtilbud.

5. Hvorfor vælger man at hjemmepasse?

Ud af 302 besvarelser skriver:

- 1/3 om dårlige oplevelser i institutioner, der har ført til hjemmepasning.
  - 1/3 skriver om intuition/mavefølelse hos især mor, der har ført til hjemmepasning.
- Den sidste tredjedel beretter om inspiration fra SoMe, bøger og ud fra deres egen faglige baggrund som f.eks. pædagog, psykolog og lign.

Heraf 26 respondenter der deltog i første møde/fremvisning i dagtilbud, og 26 andre der yderligere nåede til indkøringsfase i dagtilbud, før de trak deres barn ud af dagtilbuddet igen. 8 respondenter nåede at køre indkøringen igennem og 7 fik en dårlig mavefølelse senere i institutionsforløbet. 28 respondenter oplevede mistro og svigt ved institutionen. 8 respondenter oplevede institutionsværging. 7 respondenter var utilfredse med institutionen undervejs i institutionslivet. 10 respondenter beretter om, at et dårligt institutionsforløb med storebror/-søster fører til fravalg af institution med mindre søskende. 3 respondenter ville ikke sende den/de ældre søskende i institution, så længe de gik på barsel med den yngste, for sidenhen at vælge at hjemmepasse efter endt barsel.

“Jeg indså at institutioner ikke er lavet for børnenes skyld”

En tredjedel af respondenterne har valgt hjemmelivet efter indledningsvist at have prøvet at sende deres børn i institution, og dermed fundet ud af at institutionslivet ikke var for dem. Grundlaget bygger på at institutionerne ikke lever op til de krav, som forældrene har til et godt

børneliv. Flere beretter om, at de kommer med en forventning om, at institutionen kan give barnet noget, som mor ikke kan derhjemme. Efter at barnet starter i institution erfarer forældrene, efter forældres egne udsagn, at institutionerne ikke lever op til at kunne give børnene noget, som forældrene ikke kan give dem, via hjemmepasning.

“Vi tog beslutningen på baggrund af at pasningstilbuddet ikke levede op til vores forventninger om samarbejde omkring vores barn.; Dårlige normeringer ; For mange uerfarne og uuddannede på gulvet ; Adskillige situationer der sammenlagt skabte utryghed ved at aflevere.”

Mistrivsel hos barnet er et omfattende omdrejningspunkt for beslutningen om at trække barnet ud af institutionen. Mistrivsel hos børnene, beskriver forældrene som værende, utrøstelig gråd, stresset adfærd, skrig, passivitet og indelukkethed, flere forældre beskriver også, at barnet med al sin kunnen signalerede, at det ikke vil efterlades.

“Vi gik i gang med “indkøring” af vores førstefødte i vuggestue. Hun viste med al tydelighed at det var en helt forkert beslutning - hun ændrede fuldstændig personlighed og brød sammen i krampegråd hver halve time døgnet rundt. Det kunne vi som forældre ikke lade hende gå igennem, så vi vendte vores liv og planer på hovedet og tog hende ud af institutionen for at hjemmepasse. Hun var hjemmepasset ind til skolestart.”

Indkøring

Stort set alle respondenter af denne undersøgelse, der har prøvet indkøring, beskriver at deres børn græd vedblivende hver eneste dag. De beskriver, hvordan de selv græd eller var tæt på, så snart de var gået fra deres barn. De beskriver, at det følte helt forkert, og at det følte som om, de ikke lyttede til dem selv eller deres barn.

“I to uger skreg min søn (1,5 år) fra jeg gik til jeg kom tilbage. Både han og jeg var ulykkelige.”

Flere beretter om, at børnene siger fra ved at skrig og græde. Nogle græder fra forældrene går, til de kommer tilbage. Andre børn skifter personlighed. Nogle bliver helt udmattede. Det beskrives også, at børnene generelt virkede stressede og i mistrivsel i dagtilbuddet. Andre beskriver, hvordan deres børn blev mere og mere passive og indelukkede.

“Han trives slet ikke i institution, en dag jeg kom (for at hente ham, red.) og han bare sad passiv ved et bord tog jeg ham ud... De (pædagogerne, red.) kaldte det ‘endelig kørt ind’ ”.

“Jeg havde to børn der mistrivedes i institutionslivet. Det viste sig på forskellige måder. Den store rasede, var ukontaktbar og voldsom. Den lille var ked af det, pjevset og rigtig meget syg. For lidt over et år siden meldte vi dem ud. Jeg havde 3-måneders orlov og vi ville bruge tiden på at finde et bedre sted til dem. I løbet af den første måned blev det klart at det aller bedste sted for dem var hjemme. De voksede og landede. Jeg lyder måske dumt, men jeg havde aldrig tænkt hjemmepasning som en mulighed. Det var aldrig fremlagt som en mulighed. Nu føles det som

den eneste mulighed for os.”

Nogle når kun til fremvisning af dagtilbuddet før de beslutter, at det skal deres barn ikke, andre vælger en stille opstart med få dage og ender alligevel med at tage barnet helt ud.

Det beskrives af flere, at deres børn har reageret meget voldsomt på at blive sendt væk fra hjemmet. Især søvn er nævnt flere gange. En beskriver at hendes datter mistede tilliden til fremmede voksne og at de brugte flere år på at genetablere tilliden, gennem hjemmepasningen.

“Et par dage før opstart var vi på besøg og selvom besøget gik helt fint så gik hele min krop i panik over at mit barn skulle passes af en anden og bruge mere tid der end med mig. Jeg følte savn og sorg på forskud og tanken om, at en andens værdier og omsorg for mit barn skulle vægte så højt gjorde ondt, jeg følte at en del af mine moderrolle blev frataget mig”

Moderlig intuition

Det er unægteligt flest kvinder, der i HJEMs undersøgelse giver udtryk for, at det var deres mavefornemmelse, som gjorde, at de valgte, at mor skulle gå hjemme og passe barnet/børnene. Mavefornemmelsen og beslutningen om at hjemmepasse kommer på forskellige tidspunkter. Nogle drømmer om det allerede før, de bliver gravide. Andre først efter barnet er startet i institution. Vi har modtaget stærke beretninger, hvor kvinder fortæller om deres første møde med deres nyfødte baby, og om hvordan de ved at kigge på deres barn vidste, at de ikke ville sende deres barn i institution.

“Da jeg fødte datteren, forstod jeg at det er uhensigtsmæssigt at små.børn skal passes i en institution.”

“kiggede på vores søn, mærkede efter i maven - og så var der ingen vej tilbage”

“Alle vores prioriteter ændrede sig da vi fik vores første barn.”

Corona

Efter corona-lockdown, hvor forældrene grundet lockdown blev pålagt at have børnene hjemme. Her så flere af de vores respondenter en forandring i deres børns adfærd og trivsel.

“[...] Så kom corona og alt lukkede ned, ligeledes min lille praksis. Måtte på dagpenge i en periode. Da Danmark så småt lukkede op igen, kunne jeg mærke, at den ro og det nærvær og dagligdag vi havde vænnet os til, var det helt rigtige for os. Derfor tog jeg en drastisk beslutning og flyttede til Fyn, hvor jeg nu hjemmepasser min datter på fuldtid med tilskud fra kommunen. Bedste beslutning jeg nogensinde har taget”

“[...] Da corona lukkede landet ned blev det tydeligt for os at vi gerne ville gå hjemme med vores datter. Hun kom mere i balance og jeg manglede mere tid med min datter. Jeg arbejdede

inden da. Min kæreste gik hjemme efter endt uddannelse og tog vores datter hjem. Efter nogle mdr fandt min kæreste job, jeg sagde mit op og begyndte at gå hjemme.”

Viden, som faktor for at hjemmepasse

Hos 22 respondenter har tilknytningsteori og/eller det, at have arbejdet i en institution, være faktor for at tilvælge hjemmepasning. Blandt andet er det beskrevet af en mor, at hun kender til institutionslivet i forbindelse med egen udd. som pædagog og vil ikke 'byde' eget barn den verden.

“Jeg er uddannet pædagog og vil næsten sige, at hvis jeg havde været nødt til at sende mit barn i vuggestue, så ville jeg måske havde undladt at få børn. Jeg ville slet ikke kunne leve med sådan en beslutning”

“Det har været den bedste beslutning for alle (at tilvælge hjemmepasning, red.) og børnene trives som aldrig før. Jeg søgte viden om udviklingspsykologi og tilknytningsteori, bl.a. Gordon Neufeld, gabor mate, og bowlby”

“Jeg har arbejdet i mange institutioner og har oplevet at forholdene var for ringe. Især i vuggestuer hvor børnene er så små og ressourcer ligeså. Det har sat sine spor i mig og jeg har tænkt at jeg ikke ønskede at mit fremtidige barn skulle opleve de forhold.”

“Jeg havde endnu ikke oplevet at arbejde et sted hvor jeg selv, med ro i maven ville kunne aflevere mit lille barn.”

“Som uddannet pædagog (og interesse i tilknytning og institutionalisering) var den faglige begrundelse for hjemmepasning så tung, at jeg følte det som et svigt overfor mit lille barn, at sende hende væk fra mig i en meget tidlig alder.”

6. At "falde til" i jeres hjemmepasserliv

I dette spørgsmål er der nogle forskellige svar, som går igen.

Modstand

En stor del af respondenterne føler, at de har mødt modstand. Det kan f.eks. være, hvis ens tætteste netværk ikke udviser forståelse. I sådan en situation, beskriver mange af respondenterne, at det har været meget vigtigt for dem, at de har fået et nyt netværk, som har forstået deres valg. At finde et nyt netværk kan kræve ressourcer, og det kan for nogen være svært at finde disse ressourcer, når de samtidig skal navigere i noget nyt (som hjemmepasning for mange er).

Usikkerhed

En usikkerhed omkring det ukendte, altså spørgsmålet om, hvad der venter familien i en hjemmepassertilværelse. Dette kan særligt gøre sig gældende, hvis man ikke har et stort netværk bag sig. Her nævner nogle respondenter bl.a., at der generelt er mange uvisheder i dagligdagen, f.eks. når nogen i netværket pludselig vælger ikke at hjemmepasse længere. Dette gør netværksdannelsen endnu mere ustabil.

Identitet/moralitet

Her menes selve processen omkring at revurdere, hvad der er rigtigt og hvad der er forkert, f.eks.: Mange har haft en idé om, at man sender sine børn i institution, fordi majoriteten gør det (derfor er det rigtigt). Men hvis man pludselig skal til at gå imod majoriteten, og dermed selv stå på mål for sin definition af, hvad der er ”rigtigt”/”forkert”, så kan det være svært at navigere i følelserne omkring ens valg. En respondent skriver f.eks.:

”Jeg brugte lang tid i starten på at finde ud af ”hvem er jeg så nu - hvis ikke erhvervskvinde - hvad så?”. Jeg havde svært ved at finde min personlighed frem ved kun at udfylde rollen som hjemmegående mor. Det hjalp meget at finde ligesindede som havde taget samme beslutning. Der faldt jeg i hak, og har opdaget efterhånden at det er ok at være mor. Så mit netværk fik mig til at falde på plads.”

Viden om børns udvikling ved pasning i eller uden for hjemmet

Af de 213 besvarelser har 38 beskrevet, at de manglede information om børns udvikling fra anerkendt forskning. Herunder hvad fordelene og ulemperne ved institution og hjemmepasning er. Eksemplerne herunder viser dette:

”Bare generelt at det var godt/normalt at ville være sammen med dit eget barn.”

”Hvad det betyder for børn at være adskilt fra deres forældre.”

”Reel information om små børns socialiseringsbehov. Altså ikke de kulturbaserede forestillinger om, hvor meget et lille barn gavner af at være i en stor gruppe af jævnaldrende med sparsom voksenkontakt, men reel vidensbaseret information om små børns behov for tilknytning til få nære personer, at parallelleg foregår helt frem til omkring 2,5-3 års alderen og at de såkaldte ”pædagogiske aktiviteter” folk ofte er bekymrede for at hjemmebørn går glip af ikke er noget helt særligt magisk, men helt almindelige ting såsom at læse en bog, synge en sang, klippeklistre osv”

”Forskning og viden om hjemmelivet/børns behov/institutionalisering”

”Trivselsundersøgelser af børn i institution og børn der holdes hjemme.”

Der ønskes information om, hvad det gør ved børn at blive adskilt fra deres forældre. Eksemplerne viser blandt andet efterspørgsel på reel vidensbaseret information om små børns

behov for tilknytning til få nære personer. Respondenterne beskriver et ønske om reelle undersøgelser på forskellen på børns trivsel ved hjemmepasning vs. institutionalisering.

Følgende citater fra undersøgelsen viser, hvordan der også er et fokus på, hvordan børn skal stimuleres, og at der savnes generel information om børns behov og udvikling:

“Hvor meget skal sådan en etårig ”stimuleres”? Er det godt nok, at han ”bare” er sammen med mig?(...)”

“På daværende tidspunkt var det svært at blive klog på hvad der var barnets behov og hvad der var samfundets behov”

“Det var meget det moment der handlede om udvikling og behov i forhold til udvikling hos det lille barn. Hvad har de brug for af social kontakt til børn andre voksne. Hvad har de brug for i forhold til leg, fx skal man som voksen lege rollelege med barnet og hvor meget. Der er mange ”synsninger” at finde på de sociale medier, men det er svært at finde noget viden der er videnskabeligt underbygget. “

Respondenterne ønsker forskning om, hvad det gør ved børn at være sammen med deres primære omsorgspersoner samt information om barnets behov og udvikling.

Nedenstående eksempler viser, at respondenterne efterspørger konkret information på forskellen mellem at sende sit barn i institution og at passe det hjemme:

“Videnskabelig dokumentation for at vi IKKE skader vores barn ved at hjemmepasse. Jeg synes faktisk det er det vi har skulle kæmpe allermest imod; samfundets og kulturens (i vores øjne uvidenskabelige) syn på børn, som nogle der har brug for institutioner og at blive adskilt fra mor og far meget tidligt.”

“Det sociale og udviklingsmæssige når man hjemmepasser større børn (som ikke er skolebørn) . Der tales mest om de 0-3 årige, er min oplevelse.”

“Gode argumenter imod institutionalisering. Imod socialisering. Hvad får de i stedet.(...)”

“Jeg frygtede meget det sociale. Det er jo det man får at vide. At børn SKAL være sammen med andre børn på samme alder. Der gik lang tid før jeg hvilede i mig selv på det punkt. “

Som eksemplerne illustrerer, ønsker respondenterne argumenter imod institutionalisering af deres børn. Et af eksemplerne viser en efterspørgsel på trivselsundersøgelser af børn i institution og børn, der passes hjemme. Det er en gennemgående tendens, at der kan opstå en frygt for, om man får socialiseret sit barn godt nok, når man vælger at holde det hjemme. Det viser flere af eksemplerne. Et eksempel nævner den diskurs, der eksisterer i samfundet om at børn skal være

sammen med andre børn på samme alder og respondenten beskriver, hvordan der gik lang tid før hun hvilede i sin beslutning om at hjemmepasse. Et andet eksempel problematiserer den splittelse, der kan opstå i hjemmet, hvis forældrene ikke er enige om at hjemmepasse og at dette bunder i, at der mangler information om børns sociale behov og tilknytning til primære omsorgspersoner. Sidste eksempel efterspørger også konkret information om børns sociale behov

Økonomi

"Med tiden bliver man bedre til at acceptere den lavere indkomst samt en mere rolig hverdag, hvor man ikke er omringet af mennesker hele tiden."

Økonomi er nævnt 338 gange af vores respondenter i forbindelse med deres overvejelser og beslutningsgrundlag for at hjemmepasse. For flere respondenter har der været konkrete konsekvenser ved at tilvælge hjemmepasning. Det er ikke alle familier, hvor den ene går hjemme på fuld tid og den anden arbejder fuld tid. Der er også familier, hvor begge forældre arbejder deltid, eller hvor én arbejder selvstændigt hjemmefra synkront med hjemmepasning eller at en af forældrene har aftenvagter/weekendvagter, når den anden forældre er hjemme, eller når bedsteforældre kan passe børnene.

Konkrete eksempler på økonomiske foranstaltninger, der er gjort i forbindelse med at få råd til at hjemmepasse:

- Sælge bil nr. 2
- Nedbringe forbrug og faste udgifter for at kunne spare op til hjemmepasning
- Tage ekstraarbejde for at skabe mere opsparing
- Afdrage på lån, for på sigt at have større rådighedsbeløb
- Opstarte aktieinvestering af vores opsparing og andre måder at generere passiv indkomst
- Omlægge lån
- Sælge boligen
- Flytte til anden mindre bolig her er bla nævnt kolonihave
- Flytte til kommune med tilskud

6 respondenter har besvaret at de affinder sig med at leve i, det de selv beskriver ordret som "frivillig fattigdom"¹

"I forhold til det økonomiske følte vi os enormt usikre på mange punkter og at tage springet. Så

---

¹ I tillæg hertil skal det nævnes, at I HJEMs interne medlemsundersøgelse har 43 procent svaret, at de har en lang videregående uddannelse, og trods dette svarer 56 procent af vores medlemmer, at de lever for mellem 200.000 og 499.000 kroner om året, før skat. Lige knap 20 procent af vores medlemmer lever for under 199.999 kroner om året før skat. Det kan potentielt betyde, at 76 procent af HJEMs betalende medlemmer lever under Arbejderbevægelsens Erhvervsråds fattigdomsgrænse på en disponibel indkomst på 250.000 kroner om året. Derfor kan det godt være reelt, når nogen beskriver, at de lever i selvvalgt fattigdom.

det har været en proces med blandede følelser, da det jo er en utryk situation ikke at kunne brødføde sin familie og fordi værdier, bopæl mv skal spille sammen. Vi har skåret helt ind til benet og er ret fattige pt, men ikke ludfattige. En pædagog løn og er lille kommunalt tilskud er ikke rigdom. Men vi formår at holde os oven vande.”

For flere er det vigtigt at kommunen har valgt at give tilskud til pasning af eget barn, nogle vælger at flytte langt - for at kunne få tilskud. For nogle familier er det mens de får tilskud at de har råd til at hjemmepasse og må opgive hjemmepasningen efter tilskuddet er ophørt.

Nogle vælger at spare sammen til at kunne hjemmepasse, fordi de har vidst at det var det de ville allerede før de overhovedet har fået børn, men det er de færreste, da det kun er 6,7 procent af vores respondenter der vidste at de ville hjemmepasse før deres første graviditet.

“Jeg søger stadig eksempler og historier fra folk, der kommer tilbage på arbejdsmarkedet. Jeg er spændt på, hvor nemt eller svært det bliver. Hvordan man evt kan fremhæve hjemmepasser-årene i sit CV (jeg ved, man gør det i USA).“

Økonomi er for flere af respondenterne også en rigtig vigtig faktor for om hjemmepasning er en realitet, da det tydeligt ses, at det generelt kan skabe stor usikkerhed internt i familierne. Denne usikkerhed kan også skabe utryghed og en form for mistro, generelt gør en udfordret/trængt økonomi det svært (for andre helt umuligt) at falde til i hjemmelivets rammer. For mange vil hjemmepasning kræve en økonomisk omprioritering, og det kan for flere respondenter skabe en utryghed. flere frygter hvad man gør, hvis økonomien pludselig ikke hænger sammen. Flere føler altså at økonomi kan være en kæmpe “stopklods” i realiseringen af drømmen om at gå hjemme; måske der er uenighed om hvorvidt man skal prioritere hjemmelivet. Økonomi er bare en af de mange usikkerheder, der opstår, når man prøver at falde på plads. Derfor er det vigtigt der er styr på dette. flere respondenter beskriver, at hvis de ikke modtager tilskud, så har de ikke mulighed for at passe deres børn hjemme, så tilskuddet er for mange, helt lavpraktisk, det der gør, at hjemmepasning bliver en realitet.

“Det eneste, vi søgte information om, var hvorvidt vi kunne få tilskud for pasning af egne børn i vores kommune. Dette var heldigvis en mulighed”

“Det var svært at finde ud af om jeg var berettiget til tilskud til ham over 3, men det var jeg ikke, og derfor bliver jeg nødt til at fortsætte med at arbejde aftenvagt”

Besvarelserne viser, at økonomiske spørgsmål har haft betydning for flere af besvarelserne. Dels om det kunne lade sig gøre rent økonomisk for den enkelte familie og om der var mulighed for tilskud til pasning af eget barn i den specifikke kommune. Ét eksempel viser, at det har været en økonomisk fordel at flytte til en kommune med tilskud og at det var svært at acceptere, at det ikke var gældende over hele landet. Én beskriver, hvordan et manglende tilskud i kommunen til børn over 3 år betyder, at hun bliver nødt til at fortsætte med at arbejde om aftenen.

Økonomien har en stor betydning for langt de fleste familier, fordi at gå fra at være to til nu kun en forsørger betyder at der for mange familier vil blive tilvalg og fravalg i mange forskellige aspekter. Derfor er flere respondenter kommet med konkrete forslag til hvad der kunne lette den økonomiske del af at hjemmepasse.

Eksempler fra respondenterne til at forbedre den økonomiske situation for de som hjemmepasser:

- Mulighed for kommunalt økonomisk tilskud til hjemmepasning, i alle kommuner.
- At det økonomiske tilskud fra kommunen følger barnet.
- At kunne have en indtægt ved siden af det kommunale tilskud.
- Husstandsbeskatning
- At der kunne ske en økonomisk lige-liggørelse i forhold til at det oftest er billigere for familier at betaler for en institution, end at passe børnene selv.
- Konkret viden i forhold til pension, A-kasse og hvordan man forholder sig til arbejdsmarkedet når man ikke længere hjemmepasser, samt vejledning om hvordan man bliver selvstændig.
- Længere barsel/orlov

“Synes det var træls at forældre der afleverer deres børn får finansielle hjælpemidler til institutioner og en hjemmepassende mor fik intet, selvom man sparer staten for millioner når man passer sine børn selv. (mindre syge, ingen vuggestue, dagpleje, børnehave, fritidshjem efter skole)”

7. Støtte, hjælp eller vejledning fra kommunal, regional eller anden offentlig side i forbindelse med beslutningsprocessen?

Når vi spørger hvordan man har oplevet at få hjælp/støtte af det offentlige ift. selve beslutningsprocessen vedr. hjemmepasning, er der samlet 278 der svarer hvoraf kun 32 har svaret, at de har haft oplevelsen af at have modtaget hjælp/støtte. Når vi ser, at 32 har oplevet at modtage hjælp/støtte og faglig sparring, er der meget stor forskel på hvordan hjælp/støtte opleves blandt forældrene. Vi har 15, som har oplevet at blive støttet af deres sundhedsplejerske, læge, pædagoger eller dagplejer. Disse fagligheder bliver ofte nævnt i besvarelserne. Dette er interessant, og viser, at faglighed er vigtig for mange. Særligt kan det siges at sundhedsplejersken muligvis er én af de vigtigste fagligheder, som nye forældre møder. Sundhedsplejersken er nævnt 117 gange af vores respondenter.

“(…) Mangler viden fra fagfolk som sundhedsplejersken. Og i den besked man får om barnet skal skrives op til institution. Der burde også stå noget om hjemmepasning”

Det offentlige system

Af de 280 svar, kan det yderligere fremhæves, at 59 har beskrevet oplevelsen med ord, der viser, at beslutningsprocessen har været udfordret af det offentlige system.

Derfor er det også interessant, at mange ikke oplever at blive vejledt i alle de muligheder der er ift. pasning af sit barn. Ifølge svarene på ovenstående spørgsmål kan vi se, at ofte får man præsenteret to muligheder for pasningsordninger, nemlig dagpleje eller vuggestue. Hjemmepasning er først noget der bliver talt om, hvis forældrene selv bringer det op. De fleste i undersøgelsen har heldigvis gode oplevelser med deres sundhedsplejerske, men andre oplever modstand eller får af vide, at de alligevel skal skrive deres barn op “for en sikkerheds skyld” (og at vuggestue og dagpleje er det “normale” -

“Vi blev chokeret over at man ikke præsenteres for hjemmelivet af det offentlige/sundhedsplejersken. Der blev præsenteret én vej: institutionsliv med opskrivning og behovsdata fastlagt så hurtigt som muligt efter fødslen. Ikke én fagperson har præsenteret muligheden for at vælge en anden vej. Og da vi selv snakkede om hjemmelivet, blev det italesat med manglende viden, fordomme og fejlinformation”

Dog er der 16 som ikke mener de har fået støtte, men alligevel har mødt positive tilkendegivelser fra fagpersoner. Ud af de 16 der oplever positive tilkendegivelser, oplever 5 at disse positive tilkendegivelser først kommer efter at de selv har taget beslutningen om at hjemmepasse. Samlet set, kan det siges, at kun meget få har fået hjælp/støtte af det offentlige. Her er det interessant at se på, hvor forskelligt forældre oplever hvornår de får hjælp/støtte. Oplevelser er en helt subjektiv følelse og forskellige betingelser kan have indflydelse på dette. Det vi vil fokusere på her er, at kun 32 ud af 278, som har oplevelsen af at føle sig hjulpet/støttet i den proces der sker, inden man tager valget om at hjemmepasse.

“Jeg bad sundhedsplejersken om hjælp til at finde legestuer. Hun kendte intet til hjemmepasning og kunne ikke hjælpe”

“(…)Jeg savner den der “myndighed” der kan tage mig i hånden, og vise vej, især når normen i samfundet og de myndigheder vi har anbefaler det modsatte”

Eksemplerne ovenfor taler deres tydelige sprog, der er ikke meget information at hente omkring hjemmepasning, hos det offentlige, hverken til fødselsforberedelse, i det brev man får i E-boks eller hos sundhedsplejersken.

8. Hvordan kan processen om at vælge at hjemmepasse lattes?

58 svarer, at de har fået hjælp fra det offentlige i form af tilskud til pasning af eget barn. Herunder udtalelser:

“Været i kontakt med kommunen blot for at søge tilskud”

“Været i kontakt med sundhedsplejerske eller kommune for at opsøge viden omkring tilskudsordningen.”

Flere skriver, at deres sundhedsplejerske ikke kendte til tilskudsordningen, da de som forældre fortalte at de ville hjemmepasse.

Der er 84 som direkte skriver at de så det som en fordel hvis det offentlige var klædt på til at hjælpe og vejlede familier, der ønsker at hjemmepasse, på lige fod med institutionel pasning. Et andet stort ønske bygger på valid formidling og vejledning omkring pasning af børn samt en form for koordinering af hvem der ellers hjemmepasser i området og på den måde kunne en sammensætning af legegrupper opstå - på samme måde som mødregrupper bliver dannet offentligt.

“At offentlige instanser er klædt på til at vejlede sagligt og ligeværdigt om hjemmepasning SSP, læge, jordemoder, pædagoger. Vejledning fra sundhedsplejerske om; 1. At det overhovedet er en mulighed; 2. Hvad tilknytningsteoriene siger; Begge punkter, ville gøre det at hjemmepasse mere anerkendt og legalt [dette er en samskrivning af flere svar]”

Normalisering og afradikalisering af hjemmepasning

Det ønskes at især de offentlige instanser er klædt på til at give en god vejledning på hjemmepasning. Og at hjemmepasning tages op til samfundsdebat sammen med vidensdeling omkring de psykologiske faktorer (33 svar). Herunder nævnes det at der skal gøres op med mistro til forældrenes evner til selv at passe deres børn. Flere beskriver at de mener at det er en styrke at hjemmepasse, hvortil at udbredelsen af dette skal komme frem. Der skal skabes forståelse for hvad hjemmelivet kan give både barn og forældre. Flere beskriver hvordan ikke-hjemmepassere føler sig berettiget til at ytre ubehagelige kommentarer om det at hjemmepasse og der hersker en form for ideologi om at forældre ikke selv er i stand til at passe egne børn. Myten og retorikken om at det er ‘synd’ for børn, at deres mor passer dem, er hos mange en udfordring i hverdagen, der er mange beretninger om hvordan familier nedgøres for at passe deres egne børn og hvor moderen får at vide at hun ikke bidrager med noget nyttigt.

“Her kan jeg mærke, at hun/vi bliver vurderet mere på vores valg og enkelte kommentarer a la “hun går jo heller ikke i institution så hun er ikke vant til, at der er andre, der duer”, at vi nærmest kommer til at dyrke, at hun er morsy, fordi vi fratager hende muligheden for at gå i vuggestue med andre børn og socialiseres.”

Generelt kan det beskrives at der ligger et grundlæggende ønske om at samfundsånden var anderledes. Der ønskes accept af at det ikke er værdiløst at hjemmepasse, at det både for børn og voksne er noget der kan bruges aktivt og positivt frem i livet.

“Øget fokus på fordelene ved hjemmepasning. Eller bare fokus. Men det er vist en helt anden diskussion. - Mere accept, opbakning og forståelse ude i samfundet omkring vores valg - og mindre diskriminering og mistro til vores evner som forældre.”

“Hvis jeg/vi havde fået mere opbakning helt fra starten af eget netværk og sundhedsplejersken, så havde vi nok bare taget beslutningen frem for at se på andre pasningsmuligheder først”

9. Rettigheder og retmæssig brug af rapporten

Rapporten er udarbejdet af Hjemmeforældrenes Landsorganisation.

Rapportens titel er “Hjemmeforældrenes Landsorganisations undersøgelse af hjemmelivet (2021)”

Ved gengivelse af rapportens indhold (tekst, tal, citater) skal Hjemmeforældrenes Landsorganisation krediteres og der skal henvises til rapporten.